

Prinosi i rizici ulaganja u kriptovalute

Čančarević, Tomislav

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics and Business in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:145:129429>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-22**

Repository / Repozitorij:

[EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera

Ekonomski fakultet u Osijeku

Sveučilišni prijediplomski studij Ekonomija i poslovna ekonomija

Tomislav Čančarević

PRINOSI I RIZICI ULAGANJA U KRIPTOVALUTE

Završni rad

Kolegij: Financijski menadžment

JMBAG: 0010236318

e-mail: tcancarevic@efos.hr

Mentor: prof. dr. sc. Domagoj Sajter

Osijek, 2024

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek

Faculty of Economics and Business in Osijek

University Undergraduate Study Programme Economics and Business

Tomislav Čančarević

The returns and risks of investing in cryptocurrencies

Final paper

Osijek, 2024.

IZJAVA
O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI,
PRAVU PRIJENOSA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA,
SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA
I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je završni rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na vlastitim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom *Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska*.
3. Kojom izjavljujem da sam suglasan trajnom pohranjivanju i objavljivanju mog rada u Institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, Repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom Repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti, NN 119/2022).
4. Izjavljujem da sam autor predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan s dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: Tomislav Čančarević

JMBAG: 0010236318

OIB: 38090759306

e-mail za kontakt: tomislav.vvk.2002@gmail.com

Naziv studija: Sveučilišni prijediplomski studij Ekonomija i poslovna ekonomija

Naslov rada: Prinosi i rizici ulaganja u kriptovalute

Mentor/mentorica rada: prof. dr. sc. Domagoj Sajter

U Osijeku, 15. kolovoza 2023. godine

Potpis TomC

Prinosi i rizici ulaganja u kriptovalute

SAŽETAK

Cilj pisanja ovog rada je opis okolnosti rasta koje je tržište kriptovaluta ostvarilo u proteklom desetljeću. Tržište kriptovaluta je postalo jedno od poželjnijih mjesta za ulaganje. Iz tog razloga je zanimljivo otkriti razloge za nastanak tolikog rasta tržišta. Rad će se prvenstveno baviti analizom rizika ulaganja u kriptovaluta te će se analizirati i potencijalni prinosi. Glavni interes ulagača je ostvarivanje visokog prinosa što tržište kriptovaluta zasigurno omogućuje. Uvid u moguće prinose ulaganja u kriptovalute će biti objašnjeni na primjeru Etheruma. Zbog velikog potencijalnog prinosa tržište nosi i velike rizike poput sigurnosnih rizika i velike volatilnosti tržišta. Tomu će prethoditi opis osnovnih obilježja kriptovaluta te tehnologija blockchaina koja stoji iza kriptovaluta. Objasnit će se i funkcije kriptovaluta te korištenje istih i spomenuti neke od najpopularnijih kriptovaluta te njihove različitosti u tehnologiji i primjeni. Ukratko će se opisati načini upravljanja rizikom koji ulagaču omogućuju smanjivanje potencijalnih gubitaka. Tržište kriptovaluta će se usporediti s tradicionalnim financijskim instrumentima s ciljem analize isplativosti većeg rizika na tržištu kriptovaluta u usporedbi s onim rizikom na etablirane investicijske mogućnosti. Ulaganje u kriptovalute može donijeti ogromne prinose, ali i gubitke i zahtjeva temeljito istraživanje i svjesnost svih aspekata tržišta za donošenje informirane odluke koja će minimizirati potencijalne gubitke.

Ključne riječi: kriptoimovina, blockchain, prinos, rizik, Bitcoin, Ethereum

The returns and risks of investing in cryptocurrencies

ABSTRACT

The primary motivation for writing this paper on the chosen topic is the tremendous growth that the cryptocurrency market has achieved over the past decade. The cryptocurrency market has become one of the most desirable places for investment. For this reason, it is interesting to uncover the reasons behind such significant market growth. The paper will primarily focus on analyzing the risks of investing in cryptocurrencies and will also analyze potential returns. The main interest of investors is achieving high returns, which the cryptocurrency market certainly enables. Insights into possible returns on cryptocurrency investments will be explained using Ethereum as an example. Due to the high potential returns, the market also carries significant risks such as security risks and high market volatility. This will be preceded by a description of the basic features of cryptocurrencies and the blockchain technology that underpins them. The functions of cryptocurrencies and their usage will be explained, and some of the most popular cryptocurrencies and their technological and application differences will be mentioned. Additionally, risk management strategies that allow investors to reduce potential losses will be briefly described. The cryptocurrency market will be compared with traditional established financial instruments to analyze the profitability of taking on greater risk in the cryptocurrency market compared to the risk in established investment options. Investing in cryptocurrencies can undoubtedly yield substantial returns, but it requires thorough research and awareness of all market aspects to make informed decisions that will minimize potential losses.

Keywords: crypto assets, blockchain, return, risk, Bitcoin

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Osnove kriptovaluta.....	3
2.1. Kako kupiti kriptovalute?	3
2.2. Kako pohraniti kriptovalute?	4
2.3. Popularne kriptovalute	5
3. Rizici ulaganja u kriptovalute.....	6
3.1. Volatilnost tržišta kriptovaluta	6
3.2. Regulatorni rizici i pravna nesigurnost.....	8
3.3. Sigurnosni rizici.....	10
4. Prinosi ulaganja u kriptovalute	12
4.1. Analiza povijesnih prinosa Ethereuma	12
4.2. Pasivna zarada	14
4.3. Usporedba prinosa tržišta kriptovaluta s tržištem dionica	15
5. Metode upravljanja rizicima	17
5.1. Diversifikacija portfelja	17
5.2. Tehnička i fundamentalna analiza	17
5.3. Praćenje i prilagodba investicijske strategije.....	18
6. Zaključak	20
Literatura	21

1. Uvod

Kriptovalute su relativno nova digitalna imovina koja nudi potencijalno velike nagrade, ali uz očekivanja velikih povrata postoje veliki rizici. Ovaj rad ima za cilj pružiti uravnoteženu perspektivu prinosa i rizika ulaganja u kriptovalute s ciljem ostvarivanja detaljnog uvida u područje tržišta financija koje je relativno novo i gdje opći konsenzus stručnjaka ne postoji. Kriptovalute su nastale 2009. godine i predstavljaju novi oblik imovine koji nije vezan za centralne banke. U početku se činilo kao zanimljiva tehnološka inovacija, a s vremenom postaje sve popularnije platežno i investicijsko sredstvo s konstantnim trendom rasta popularnosti i primjene. Glavni faktor privlačenja ulagača je mogućnost ostvarivanja velikih povrata na investicije. Od svog nastanka ukupno tržište se neprestano razvija i raste. Visoki prinosi sa sobom nose i rizike koji zbog i dalje prisutne nestabilnosti tržišta kriptovaluta mogu ulagačima donijeti veliki negativni prinos odnosno veliki financijski gubitak. Nužno je razumijevanje kompleksnosti tržišta kriptovaluta kako bi se donijela dobra investicijska odluka. Analizom povijesnih podataka, tržišnih trendova i regulatornih promjena se u radu nastoji pružiti objektivna slika o mogućnostima i izazovima koje čekaju sudionike dinamičnog tržišta kriptovaluta.

U radu se koristi metoda analize koja prema definiciji predstavlja proces raščlanjivanja složenijih cjelina na njene sastavne dijelove. Rezultat ove tehnike je uočavanje uzročno-posljedičnih veza te donošenje zaključaka na temelju analize jednostavnijih segmenata složenije pojave.

Oprečno metodi analize koristi se metoda sinteze kojom se jednostavniji segmenti objedinjuju s ciljem stvaranja veće cjeline.

Deskriptivnom metodom će se pobliže objasniti pojam kriptovaluta te pozitivne i negativne strane ulaganja u iste. Opisat će se različite pojave te varijabilnost i trendovi cijena kriptovaluta, a cilj je steći objektivnost.

Metodom generalizacije se od jednog posebnog pojma dolazi do općenitijeg koji je po stupnju viši od ostalih pojedinačnih. Suprotno generalizaciji, nalazi se specijalizacija. Specijalizacija je postupak kojim se od općih pojmova dolazi do novih koji su opsegom manji, ali sadržajem veći.

Prvo poglavlje pokriva osnovne informacije o kriptovalutama, uključujući načine kupnje i pohrane te pregled najpoznatijih kriptovaluta. Drugo poglavlje istražuje rizike povezane s

ulaganjem u kriptovalute, kao što su volatilnost, regulatorni i sigurnosni rizici. Treće poglavlje analizira prinose od ulaganja u kriptovalute kroz usporedbu tržišta kriptovaluta s tržištem dionica i povijesnu analizu prinosa Ethereuma. Zadnje poglavlje usredotočuje se na strategije smanjenja rizika prilikom ulaganja u kriptovalute, uključujući diversifikaciju portfelja, tehničku i fundamentalnu analizu te prilagodbu investicijske strategije.

2. Osnove kriptovaluta

Forbes (2023) navodi kako su kriptovalute decentralizirani digitalni novac koji se temelji na blockchain tehnologiji. Najpopularnije su Bitcoin i Ethereum, a u optjecaju se nalazi preko 9000 različitih kriptovaluta. Coinbase (2024) navodi da je prva kriptovaluta Bitcoin, lansirana 2008. godine i otada je najutjecajnije i tržišnom kapitalizacijom najveća. Kriptovalute omogućuju globalni prijenos vrijednosti putem interneta bez potrebe za posrednikom u svakom trenutku i gotovo trenutno uz niske naknade. Ne izdaje ih i ne kontrolira vlada ili neko drugo središnje tijelo.

Umjesto njih, za sigurnost se brine blockchain tehnologija. U najosnovnijem smislu, blockchain je popis transakcija koje svatko može vidjeti i potvrditi. U praksi, nalikuju registru koji se distribuira brojnim računalima diljem svijeta. Blockchain kriptovalute imaju svaka svoj blockchain na kojem se zapisuju sve transakcije ikada napravljene. Blockchain nitko ne kontrolira samostalno i izravno, ali svatko može sudjelovati. Također, svima je dostupan na uvid. Proces dodavanja novih blokova u lanac se zove rudarenje. Kriptovalute se rudare putem decentralizirane mreže računala. Tehnički, svatko s računalom i dostupnom internetskom vezom može rudariti kriptovalute, no zbog cijene električne energije teško je da postane isplativo. Zato se time najčešće bave specijalizirane tvrtke ili velike grupe pojedinaca. Dva su najčešća algoritma konsenzusa za provjeru transakcija prije njihovog dodavanja u blockchain. To su dokaz o radu (eng. Proof of work) i dokaz o udjelu (eng. Proof of stake). Načela koja stoje koje Bitcoin blockchaina su se prvi put pojavila na internetu u dokumentu (bijeloj knjizi) koju je objavila jedna osoba ili grupa osoba pod imenom Satoshi Nakamoto. Nije otkriveno tko se krije iza imena Satoshi Nakamoto. U bijeloj knjizi je napisano da je razvio novi sustav e-gotovine otvorenog koda, Bitcoin koji je potpuno decentraliziran, bez središnjeg poslužitelja jer se sve temelji na matematičkom dokazu koji služi za stvaranje povjerenja. Brojne druge kriptovalute dijele temeljne karakteristike Bitcoin-a, poput Litecoin-a, ali istražuju nove načine obrade transakcija. Neke nude i širi raspon svojstava pa se koriste i za pokretanje aplikacija i stvaranje ugovora poput Ethereum-a. Opet, svi se temelje na blockchain tehnologiji koja je temelj kriptovaluta.

2.1. Kako kupiti kriptovalute?

KasperSky (2024) navodi da je prvi korak odabir platforme za trgovanje. Moguće je birati između tradicionalnog brokera ili mjenjačnice kriptovaluta. Tradicionalni broker predstavlja online brokera koji nudi načine kupnje i prodaje kriptovaluta kao i neke druge financijske imovine poput dionica i obveznica. Ovakve platforme nude niže troškove trgovanja, ali u ponudi imaju manji broj kriptovaluta u ponudi. Mjenjačnica kriptovaluta je sve više i nude različite kriptovalute, opcije pohrane i mnoge druge značajke.

Nakon odabira platforme, sljedeći korak je financiranje računa za trgovanje. Većina mjenjačnica kriptovalutama omogućuje korisnicima kupnju koristeći fiat valute. Važan faktor koji treba uzeti u obzir su naknade za polog, isplatu i trgovanje. Naknade se mogu razlikovati ovisno o načinu plaćanja i platformi.

Zadnji korak je postaviti narudžbu putem platforme svog brokera ili mjenjačnice kriptovalutama. Potrebno je odabrati vrstu narudžbe, unijeti količinu kriptovalute za kupnju i potvrditi narudžbu. Isti se postupak primjenjuje i za naloge prodaje kriptovaluta.

Postoje i drugi načini ulaganja u kriptovalute. Primjerice Bitcoin Trust koji omogućuju ulagačima izloženost kriptovalutama putem burze. Također je moguće ostvariti neizravno ulaganje u kriptovalute putem ulaganja u blockchain tvrtke koje su specijalizirane za tehnologiju koja stoji iza kriptovaluta.

2.2. Kako pohraniti kriptovalute?

Nakon kupovine kriptovaluta, potrebno ih je pohraniti na sigurno radi zaštite od hakiranja ili krađe. Obično se kriptovalute pohranjuju u kripto novčanike. Kripto novčanici su fizički uređaji ili online softver koji se koristi za sigurno pohranjivanje privatnih ključeva kriptovaluta. Neke mjenjačnice kriptovaluta nude uslugu pohrane izravno putem platforme. Moguće je odabrati između dva tipa kripto novčanika, koriste se nazivi vrući novčanik (eng. hot wallet) i hladni novčanik (eng. cold wallet). Vrući novčanici se odnose na pohranu kriptovaluta koja koristi online softver za zaštitu privatnih ključeva imovine. Za razliku od vrućih novčanika, hladni novčanici se oslanjaju na izvanmrežne elektroničke uređaje za sigurno pohranjivanje privatnih ključeva kriptovaluta.

2.3. Popularne kriptovalute

Postoje tisuće kriptovaluta a neke od najpoznatijih su Bitcoin, Ethereum i Litecoin. Bitcoin je prva kriptovaluta i još uvijek se njome najviše trguje. Ethereum je razvijen 2015. godine i Forbes (2024) navodi da predstavlja decentraliziranu platformu za novac i nove vrste aplikacija s tisućama igara i financijskih aplikacija koje rade na Ethereum blockchainu. Toliko je popularan da i druge kriptovalute rade na njegovoj mreži. Forbes (2024) navodi da je Litecoin druga najstarija kriptovaluta kreirana iz Bitcoin protokola. To znači da je kod Bitcoina dupliciran, a zatim su napravljene neke ključne promjene. Promjene izvornog koda su napravljene kako bi se riješila percipirana ograničenja Bitcoina. Litecoin je osmišljen da se koristi za brza, sigurna i jeftina plaćanja.

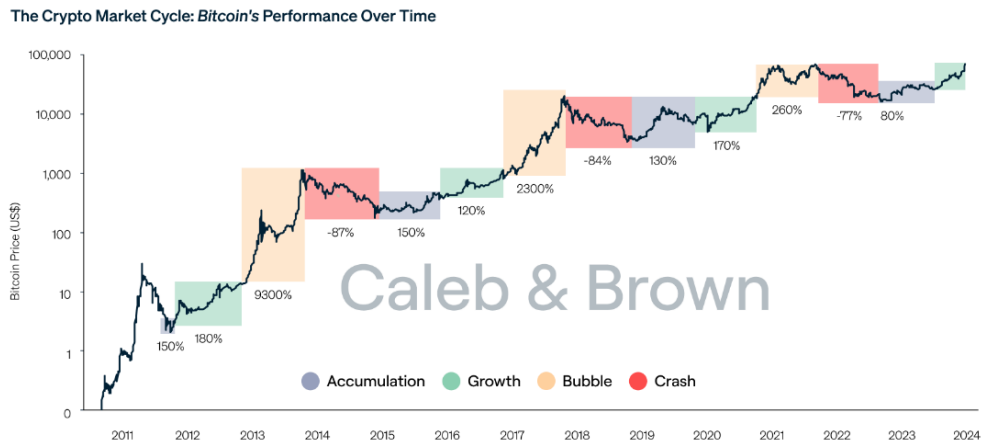
3. Rizici ulaganja u kriptovalute

Ulaganje u kriptovalute nosi značajne rizike zbog njihove visoke volatilnosti, regulatorne nesigurnosti i mogućnosti prijevara. Cijene mogu značajno varirati u kratkim razdobljima, što dovodi do znatnih financijskih gubitaka. Regulatorno okruženje još uvijek se razvija, a promjene u zakonima mogu utjecati na tržišnu dinamiku i povjerenje ulagača. Osim toga, tržište kriptovaluta podložno je hakiranju i kibernetičkim napadima, što može rezultirati gubitkom imovine. Ulagачi se također moraju suočiti s nedostatkom zaštite potrošača i mogućnošću manipulacije tržištem. Stoga su temeljito istraživanje i strategije upravljanja rizicima ključni za svakoga tko razmišlja o ulaganju u kriptovalute. Ulaganje u kriptovalute, iako potencijalno vrlo unosno, nosi sa sobom niz značajnih rizika koji mogu utjecati na investitore. Ovdje su neki od ključnih rizika koji se trebaju uzeti u obzir.

3.1. Volatilnost tržišta kriptovaluta

Caleb & Brown (2024) navodi kako volatilnost na financijskim tržištima predstavlja promjenu cijene imovine tijekom određenog vremenskog razdoblja. Velika i česta promjena cijena označava veću volatilnost dok manje i rjeđe promjene cijena označavaju manju volatilnost. Vrijedi i pravilo da što su tržišta volatilnija ima veću mogućnost nagrade i nose veće rizike. Nije tajna da su tržišta kriptovaluta iznimno volatilna i nestabilna. Značajnija promjena cijene koja bi na tradicionalnim financijskim tržištima bila veliki događaj, na tržištu kriptovaluta je konstantna i učestala pojava.

Najznačajnija kriptovaluta Bitcoin je doživjela čak 8 korekcija cijene većih od 50%, ali treba naglasiti i da je svaka ta korekcija kasnije bila popraćena velikim rastom.

Slika 1: Grafički prikaz kretanja cijene Bitcoina

Izvor: Caleb & Brown (2024)

Caleb & Brown (2024) navodi da je jedan od uzroka volatilnosti i to što svakom novom konceptu, pa tako i tržištu kriptovaluta treba vremena da se ustalji i prihvati. Najprije je nastao Bitcoin 2008. godine, a ostale kriptovalute kasnije. Predviđa se daljnja konstantna fluktuacija cijene kako novi korisnici budu ulazili u tržište te će se volatilnost s vremenom smanjivati. Još jedan od razloga volatilnosti je i nedostatna regulacija. Digitalne i decentralizirane pojave poput kriptovaluta su veliki izazov za regulatore. Ria Bhurotia, bivša direktorica istraživanja za Fidelity Digital Assets izjavila je: „Ponuda bitcoina savršeno neelastična. Porast potražnje ne može rezultirati povećanjem ponude bitcoina ili povećanjem brzine izdavanja bitcoina. Volatilnost bitcoina kompromis je za tržište bez poremećaja“ (Caleb & Brown, 2024). Upravo ta volatilnost na tržištu kriptovaluta je cijena koju tržište plaća zbog svoje ideje decentralizacije i toga što ne postoji središnje tijelo koje će utjecati na cijenu.

Kroz brojne platforme za trgovanje omogućena je konstantna trgovina kriptovalutama. Za usporedbu, na tradicionalnim financijskim tržištima trgovanje je omogućeno u određenim satima i obično samo radnim danima. Zbog toga, tržišta kriptovaluta mogu u svakom trenutku reagirati primjerice paničnom prodajom i uzrokovati volatilnost.

Kriptovalutama koje su manje popularne, može nedostajati likvidnosti, što znači da nema dovoljno kupaca i prodavača u određenom trenutku. Kada je likvidnost niska, promjene cijena mogu biti uzrokovane čak i manjom trgovinom. Utjecaj jedne trgovine je mnogo veći, što uzrokuje drastične fluktuacije cijena.

Crypto.com (2024) navodi kako makroekonomski događaji, kao što su ekonomske krize ili geopolitičke napetosti, također mogu potaknuti volatilnost na tržištu kriptovaluta. Ti događaji mogu stvoriti bijeg u sigurnost, uzrokujući da korisnici kupuju ili prodaju kriptovalute kao odgovor na šire neizvjesnosti tržišta. Primjer za to su najave kamatnih stopa od strane vlade u SAD-u koje se pozitivno ili negativno odraze na cijelo tržište kriptovaluta.

Bitbuy (2022) navodi kako su posebna vrsta uzroka volatilnosti tržišta kriptovaluta “kripto kitovi” (eng. “crypto whales”). To su imatelji kriptovaluta koji imaju značajan udjel kriptovaluta i primjerice njihovom prodajom se može uzrokovati pad cijene. Ulagači aktivno prate poteze “kripto kitova” nastojeći predvidjeti kratkoročno kretanje tržišta. Teško je utvrditi utječu li “kripto kitovi” na cijenu namjerno, ali sigurno je da zbog velikog udjela kojim sudjeluju svojim aktivnostima na tržištu mogu uzrokovati pad ili povećanje cijene kriptovaluta.

Tržište kriptovaluta je idalje nezrelo tržište i njegova volatilnost je veliki rizik za ulagače. Ista ta volatilnost predstavlja i veliku mogućnost ostvarivanja dobiti na tržištu. Umjesto straha od nestabilnosti, razumijevanje njezinih uzroka i implikacija može pomoći pojedincima da donesu bolje informirane odluke i potencijalno iskoriste prilike koje ona predstavlja. Kako vrijeme bude prolazilo, predviđa se da će mnogi od navedenih uzroka volatilnosti nestati ili se svesti na minimum.

3.2. Regulatorni rizici i pravna nesigurnost

Tržište kriptovaluta operira u pravnom okruženju koje se konstanto mijenja. Regulatorne aktivnosti na tržištu kriptovaluta se povećavaju kako raste interes ulagača, tvrtki i središnjih banaka. KMPG (2022) navodi da su ključna pitanja koja treba zakonski regulirati licenciranje, rizik prijevare i financijskog kriminala te zaštitu potrošača i ulagača. Trenutačni regulatorni krajolik za trgovinu kriptovalutama i digitalnu imovinu je fragmentiran i brzo se razvija. Ovisno o strukturi imovine i temeljnim činjenicama i okolnostima, više regulatora na državnoj razini može imati nadležnost nad transakcijom. Praznine se stvaraju kako se tržište razvija i tvrtke za kripto tehnologiju povezuju se s tradicionalnim financijskim sustavima, a regulirani bankarski subjekti grade kripto infrastrukturu.

World Economic Forum (2024) navodi kako vlade diljem svijeta grade nova pravila za kriptovalute. Kriptovaluta je često bila sinonim za nedostatak regulacije. Međutim, to se ubrzano počinje mijenjati, a vlade diljem svijeta sada razmatraju pravila za digitalne valute.

Godine 2023. razvoj događaja u SAD-u približio ga je regulatornom okviru za kriptovalute. Međutim, od tada su federalni zakonodavni napori uglavnom zastali. Konkretno, dva prijedloga zakona, Zakon o financijskim inovacijama i tehnologiji (FIT) za 21. stoljeće i Zakon o regulatornoj sigurnosti blockchaina pomogli su u definiranju kada je kriptovaluta vrijednosni papir ili roba, proširili su nadzor nad industrijom i razjasnili uloge različitih tijela u upravljanje kripto. No iako su uvedeni, nisu dalje napredovali.

Azija je lider u korištenju kripto u cijelom svijetu, ali se propisi značajno razlikuju među zemljama u regiji. Japan je otvoren za korištenje kriptovaluta, priznajući ih kao vrstu novca i kao legalno vlasništvo. Kao takve, transakcijama kripto i jena upravlja državna Agencija za financijske usluge, a građani zemlje mogu slobodno posjedovati ili ulagati u kripto. Država je nedavno pooštrila svoja pravila o dijeljenju podataka o klijentima između kripto razmjena, u pokušaju da se uhvati u koštac s pranjem novca. Južna Koreja napreduje s regulacijom za kripto i drugu virtualnu imovinu nakon što je 2023. donesen Zakon o zaštiti korisnika virtualne imovine. Uredba stvara jaču zaštitu za korisnike dodavanjem zahtjeva u vezi s vođenjem zapisa i transparentnošću. Kina je jedna od najstrožih zemalja kada su u pitanju kriptovalute, sa zabranama razmjena, trgovanja i kripto rudarenja. Indija je također imala zabranu kriptovalute, ali ju je Vrhovni sud uklonio 2020. Nakon toga, zakon o kriptovalutama i regulaciji službene digitalne valute trebao je proći kroz parlament, ali se suočio s odgodama. Cilj bi bio omogućiti stvaranje službene digitalne valute od strane Reserve Bank of India.

Brazil je uveo regulaciju kriptovaluta u lipnju 2023., kada je središnju banku postavio za nadzornika kripto imovine. Zakon o kriptoimovini postavlja pravila za svaku tvrtku koja pruža usluge povezane s virtualnom imovinom, sa središnjim ciljem sprječavanja prijevara povezanih s kriptovalutom. Uredba opisuje što čini kriminalnu praksu u korištenju kripto i navodi kazne koje će se provoditi ako se kripto koristi u prijevari ili pranju novca. Guverner brazilske središnje banke od tada je rekao da želi uvesti strožu regulaciju kriptovaluta. Ovo slijedi porast uvoza kriptovaluta u Brazil od gotovo 45% u razdoblju od siječnja do kolovoza 2023. u usporedbi s godinom ranije, što predstavlja ukupno 7,4 milijarde USD.

Velika Britanija aktivno gradi pravila za kripto sektor. Treba napomenuti da je naložio da svaka tvrtka koja nudi digitalnu valutu mora biti ovlaštena od strane Financijskog tijela za nadzor nad poslovanjem (FCA). FCA i Bank of England također su predložile propise za stablecoin. Stablecoin je dizajniran da bude stabilniji u vrijednosti od kriptovalute tako što im je vrijednost povezana s vrijednošću druge imovine.

Netokracija (2023) navodi kako je Europska unija odlučila biti predvodnik regulative tržišta kriptovaluta. To planira postići uvođenjem prve uredbe o tržištima kryptoimovine odnosno MiCA (Markets in Crypto-Assets Regulation). O važnosti MiCA govori usporedba s donošenjem uredbe GDPR-a u području zaštite osobnih podataka u Europskoj uniji. Glavna namjera uredbe je zaštita potrošača koji u vezi kryptoimovine stupaju u doticaj s različitim uslugama pruženim od strane CASP (Crypto-Assets Service Providers) tako što se MiCA odnosi na fizičke i pravne osobe te poduzetnike koji obavljaju izdavanje i javnu ponudu kryptoimovine te uvrštavaju ju za trgovanje i CASP-ove. Aktivnosti koje pruža CASP su određene a neke od njih su: sve aktivnosti burze, upravljanje platformama za trgovanje, plasiranje kryptoimovine, savjetovanje o kryptoimovini te upravljanje portfeljem.

Lider Media (2024) navodi da Hrvatska prati trendove i bilježi pozitivne pomake na području regulative kryptoimovine. Na prijedlog Ministarstva financija Saboru je predloženo donošenje zakona o tržištima kryptoimovine putem hitnog postupka što bi za cilj imalo stvoriti podlogu za implementaciju MiCA. Ovime bi Hrvatska omogućila okruženje za pokretanje tehnoloških inovacija i start-upova koji djeluju u sferi kryptoimovine.

3.3. Sigurnosni rizici

Ono što ulaganje u digitalnu valutu čini tako uzbudljivim također čini i rizičnim. Budući da je digitalna valuta decentralizirana, ne postoji tijelo ili administrator koji nadzire stvaranje, kretanje i upravljanje valutom. Tu je i pitanje sigurnosti. Tijekom proteklih nekoliko godina brojne su mjenjačnice kriptovalutama dospjele na naslovnice zbog velikih sigurnosnih proboja. Primjer su Coincheck kojem su hakeri ukrali kriptovalute u vrijednosti od više od 550 milijuna dolara i Bithub koji je izgubio oko 30 milijuna dolara. Količina napada koji se šire na mjenjačnice kriptovaluta i kripto sustave raste.

Za razumijevanje rizika kupnje kriptovaluta bitno je razumjeti da se svakoj digitalnoj valuti pristupa putem privatnog ključa koji je složena lozinka koja korisnicima omogućuje pristup digitalnom računu. Kriptovalute i njihovo tržište je podložno različitim sigurnosnim rizicima među kojima se mogu naći hakerski napadi, prijevare, gubitak privatnih ključeva i tehnički propusti. Rizici mogu biti financijski pogubni za one koji ih ne prepoznaju i ne zaštite se od opasnosti. Investopedia (2024) navodi privatne ključeve i način na koji su pohranjene kriptovalute kao glavne slabosti. Čest je slučaj da ulagači pohranjuju svoju kryptoimovinu na platformama za trgovanje kriptovalutama gdje su istu i kupili. Time kontrolu nad ulagačevom

kriptoimovinom ima platforma za trgovanje i ostvaruje se skrbnički odnos između njih. Upravo se tu često događaju hakiranja i krađe budući da se ključevi nalaze u aplikacijama na uređajima i mogu biti hakirani. City National Bank (2024) navodi da je privatni ključ pojedinca jedini način pristupa ovakvoj vrsti ulaganja, stoga je ključno čuvati ga na sigurnom. Jedna od najboljih stvari koja se može učiniti da se zaštiti je ne držati svoj ključ na mreži gdje ga je moguće hakirati. Preporuča se korištenje hardverskog novčanika. To je predmet koji izgleda kao USB i sadrži privatni kod. Korištenje takvog uređaja znači da je ključ kodiran na hardverskom novčaniku i pri izvršavanju transakcije se priključi novčanik na računalo, ali kod nikada ne napušta hardverski uređaj tako da je manje vjerojatno da će mu se pristupiti ili ga ukrasti računalo. Također moguće je napraviti duplikate novčanika i staviti jedan u sef, tako da se nikada ne izgubi ključ.

4. Prinosi ulaganja u kriptovalute

Forbes (2024) navodi da popularnost kriptovaluta među investitorima nije slučajna. Od svoje pojave tržište eksponencijalno raste i ulagačima nudi izuzetne prilike. Ova klasa imovine je izuzetno privlačna ulagačima koji traže veliku mogućnost prinosa i za to su spremni preuzeti veći rizik. Kroz upotrebu kriptovaluta prijenos novca postaje jednostavniji zbog izostavljanja banaka i drugih financijskih institucija.

Forbes (2024) navodi da zbog inflacije zbog koje vrijednost mnogih tradicionalnih valuta opada, brojni ulagači u kriptovalutama vide zaštitu od inflacije. Primjerice kriptovaluta Bitcoin ima ograničenu ponudu na 21 milijun Bitcoina čime se može zaštititi od inflacije. Zbog ograničene ponude i rasta potražnje vrijednost Bitcoina će rasti i tako držati korak s tržištem i dugoročno se zaštititi od inflacije.

Slanje novca se upotrebom kriptovaluta može obaviti u nekoliko minuta. Bankovni prijenosi novca mogu potrajati 24 sata. Također kriptovalute omogućuju jeftine transakcije na globalnoj razini gdje trošak transakcije može biti minimalan ili jednak nuli. Također, eliminira potrebu treće strane, primjerice VISA, da potvrdi transakciju.

Uzimajući u obzir da se tržište kriptovaluta razvilo i nije direktno povezano s drugim tržištima poput tržišta dionica i obveznica čini se odličnim izvorom diversifikacije portfelja. Često ulagači u dionice diversificiraju portfelj ulaganjem i u kriptovalute. Zbog svoje nestabilnosti povećava volatilitnost portfelja, ali diversifikacijom omogućava stabilnije povrate.

Pristupačnost ulaganju u kriptovalute je na visokoj razini. Ulagači nemaju provjere poput potvrde identifikacije ili provjere kreditne sposobnosti. Sve što trebaju je računalo ili pametni telefon s internetskom vezom.

4.1. Analiza povijesnih prinosa Ethereuma

PortfoliosLab (2024) navodi da je Ethereum decentralizirana blockchain platforma otvorenog koda koja omogućuje stvaranje pametnih ugovora i decentraliziranih aplikacija. Gledajući tržištu kapitalizaciju druga je kriptovaluta po veličini, odmah nakon Bitcoina. Ethereum se može pohvaliti sa jakom zajednicom i ima široku paletu primjene.

	Sij	Velj	Ožu	Tra	Svi	Lip	Srp	Kol	Ruj	Lis	Stu	Pro	Ukupno
2024	0.05 %	46.41 %	9.15%	- 17.42 %									64.81%
2023	32.57 %	1.22%	13.46 %	3.01 %	- 0.15%	3.15 %	- 3.98 %	- 11.34 %	1.55 %	8.69 %	13.00 %	11.15 %	90.64%
2022	- 27.00 %	8.59%	12.42 %	- 16.80 %	- 28.86 %	- 45.05 %	57.55 %	- 7.60 %	- 14.53 %	18.43 %	- 17.61 %	- 7.63 %	-67.50%
2021	78.23 %	7.69%	35.47 %	44.56 %	- 2.10%	- 16.22 %	11.50 %	35.39 %	- 12.58 %	42.86 %	8.01 %	- 20.49 %	399.13 %
2020	39.00 %	22.03 %	- 39.23 %	55.40 %	11.26 %	- 2.02 %	52.69 %	25.91 %	- 17.27 %	7.40 %	59.04 %	20.00 %	469.25 %
2019	- 19.73 %	27.73 %	3.49%	14.59 %	65.33 %	8.42 %	- 24.78 %	- 21.12 %	4.29 %	2.28 %	- 17.08 %	- 15.03 %	-2.82%
2018	47.78 %	- 23.53 %	- 53.64 %	68.98 %	- 13.77 %	- 21.20 %	- 4.68 %	- 34.77 %	- 17.72 %	- 15.23 %	- 42.66 %	17.85 %	-82.38%
2017	34.61 %	47.45 %	216.35 %	57.92 %	191.91 %	27.85 %	- 30.87 %	87.88 %	- 21.30 %	1.46 %	46.17 %	69.25 %	9,395.8 %
2016	147.02 %	174.80 %	79.95 %	- 22.71 %	59.72 %	- 11.48 %	- 4.70 %	- 1.71 %	13.30 %	- 16.84 %	- 21.92 %	- 7.20 %	753.64 %
2015								- 51.00 %	- 45.62 %	24.10 %	- 4.75 %	6.92 %	-66.32%

Tablica 1: Mjesečno kretanje cijene Etheruma

Izvor: PortfoliosLab (2024)

Tablica prikazuje mjesečne povrate ETH-USD od nastajanja Etheruma do svibnja 2024. godine. Na tablici je uključena i gradacija boja radi lakšeg uočavanja trendova, intenzitet zelene boje označava trend rasta dok intenziteti crvene boje označavaju trend pada vrijednosti. Na mjesečnim kretanjima se vidi velika volatilnost Etheruma. 2015. godina je ukupno pokazala negativan trend i značajne padove koji su karakteristični za imovine u ranim fazama. 2016. godina prikazuje dinamiku nastajućeg tržišta sa snažnim rastom u prva 3 mjeseca (siječanj 147,02%, veljača 174,8% i ožujak 79,95%). Kasniji mjeseci su rezultirali manjom volatilnosti, a godina je završila ukupnim povratom od 753,64%. Sljedeća 2017. godina je opet bilježila

veliki trend rasta prvih 5 mjeseci s rekordnim ožujkom gdje je rast iznosio 216,35% dok su ostali mjeseci izmjenjivali mjesečne padove i dobitke. Treba naglasiti da je 2017. godine Ethereum privukao medijsku pažnju i povećala se prihvaćenost koja je rezultirala ICO-om (Initial Coin Offerings) te je godina ukupno završila astronomski velikim rastom od 9 395,84%. Nakon kontinuirano velikog rasta 2018. godinu je obilježila veća korekcija. Nakon rasta od 47,48% u siječnju, 8 od sljedećih 10 mjeseci je zabilježilo negativan trend sa najvećim padovima vrijednosti u ožujku 53,64% i studenom 42,66%. Godina je ukupno završila padom od 82,38%. Tijekom sljedeće 2019. godine su se izmjenjivali pozitivni i negativni mjesečni trendovi gdje treba izdvojiti svibanj koji je završio s rastom od 65,33%, a godina je završila s negativnim povratom od -2,82%. 2020. godina je zabilježila samo 2 mjeseca s negativnim mjesečnim prinosima, ožujak -39,23% i rujan -17,27%. Zbog svih ostalih pozitivnih mjeseci s najvećim rastom u travnju (55,4%), srpnju (52,69%) i studenom (59,04%) godina je završila ukupnim povratom od 469,25%. Pozitivan trend se nastavio i u 2021. godini s najvećim rastom u siječnju od 78,23%, a godina je završila ukupnim povratom od 399,13% odražavajući širenje tržišta. U 2022. godini 8 od 12 mjeseci je zabilježilo negativan povrat sa najvećim padom u lipnju od 45,05 nakon kojeg je uslijedio najpozitivniji mjesec 2022. godine srpanj s rastom od 57,55%. Godina je završila negativnim povratom od -67,5%. Sljedeća 2023. godina je pokazala manju volatilnost gdje je većina mjeseci rezultirala blažim pozitivnim povratima uz izuzetak siječanja s rastom od 32,57%. Godina je odražavajući poboljšane tržišne uvjete s ukupnim povratom od 90,64%. Sljedeća 2024. godina je počela s 3 mjeseca pozitivnog trenda s rekordom veljačom s rastom od 46,61%. Nakon travnja s negativnim povratom, prva 4 mjeseca su ukupno rezultirala povratom od 64,81%. Tržište nedvojbeno pokazuje veliku volatilnost koja ima trend smanjivanja s vremenom kroz sve rjeđe mjesece s jako velikim rastom ili padom.

4.2. Pasivna zarada

Jedan od načina stvaranja prinosa na tržištu kriptovalutama je i tzv. staking. Forbes (2024) navodi da je staking sličan polaganju gotovine na štedni račun s visokim prinosom. Staking je kada se zaključa kriptovaluta na određeno vremensko razdoblje kako bi se pomoglo u radu blockchaina. U zamjenu za ulaganje određene količine kriptovalute zarađuje se više iste kriptovalute. Mnogi blockchaini koriste mehanizam konsenzusa dokaza o udjelu. Prema ovom sustavu, sudionici mreže koji žele podržati blockchain potvrđivanjem novih transakcija i dodavanjem novih blokova moraju uložiti postavljene iznose kriptovalute. Staking pomaže osigurati da se samo legitimni podaci i transakcije dodaju u blockchain. Kriptovalute kao što su

Solana (SOL) i Ethereum (ETH) koriste staking kao dio svojih mehanizama konsenzusa. Staking je način na koji kriptovalute s dokazom o udjelu njeguju funkcionalni ekosustav na svojim mrežama. Obično, što je veći ulog, veće su šanse da validatori dodaju nove blokove i osvoje nagrade. Najveći benefit stakinga je pasivna zarada. Ako ulagač u kriptovalute ne planira prodavanje svoje kryptoimovine u bliskoj budućnosti moguće je ostvariti dodatan pasivni prinos. Staking je dobra opcija za ulagače zainteresirane za stvaranje prinosa na svojim dugoročnim ulaganjima koje ne zabrinjavaju kratkoročne fluktuacije cijene.

4.3. Usporedba prinosa tržišta kriptovaluta s tržištem dionica

Nakon desetak godina izgradnje sustava, kriptovalute poput Bitcoina su našle svoje mjesto uz tržišta dionica na glavnim financijskim tržištima. Bitcoin Market Journal (2023) navodi da investitori u kriptovalute i investitori u dionice imaju isti cilj, a to je stvaranje bogatstva odnosno pozitivan povrat na investiciju. Iako dijele zajednički cilj i imaju sličnosti, tržište kriptovaluta i tržište dionica se razlikuju. Dionice predstavljaju vlasništvo u tvrtki, a kriptovaluta predstavlja digitalni oblik novca neovisan o središnjoj banci.

Glavna razlika je u potencijalnim povratima. NerdWallet (2024) navodi da godišnji povrati na tržištu dionica mjereni S&P 500 indeksom u prosjeku iznose 10%. To je razlika u kojoj tržište kriptovaluta stvara prednost nad tržištem dionica jer zbog svoje volatilnosti može takav rezultat ostvariti u puno kraćem vremenskom roku.

Imovina	Jednogodišnji prinos	Trogodišnji prinos	Petogodišnji prinos
Bitcoin	103%	894%	519%
Ethereum	-27%	1136%	714%
S&P 500	3%	53%	52%
Google	-1%	37%	18%
JPMorgan	-1%	17%	26%

Tablica 2: Usporedba povrata nekoliko kriptovaluta i nekoliko dionica

Izvor: Bitcoin Market Journal (2023)

U tablici su uspoređeni povrati dviju tržišnom kapitalizacijom najvećih kriptovaluta Bitcoin i Ethereum, povrati dionica dviju velikih kompanija Google i JPMorgan te jednog od najpopularnijih burzovnih indeksa S&P 500 u periodu od 2018. godine do 2023. godine. Tablica prinosa ukazuje na mogućnost većeg povrata investicije u kriptovalute s velikom volatilnosti

dok ulaganje u tradicionalnije imovine donosi mogućnost sigurnijeg i manjeg prinosa sa manjom volatilnosti.

Capital.com (2024) navodi da je velika razlika u regulatornim uvjetima tržišta dionica i tržišta kriptovaluta. Tržište dionica je visoko regulirano i strukturirano. Postavljeni su strogi zahtjevi za tvrtke i pravila kojima se štite ulagači. Tržište kriptovaluta je manje regulirano i decentralizirano. Zbog toga su neke zemlje počele sastavljati regulatorne okvire za trgovanje dok su neke potpuno zabranile kriptovalute.

Bitget (2024) navodi kako promjene koje se dešavaju sve više približavaju dionice i kriptovalute. Etablirane financijske institucije sve intenzivnije nude usluge povezane s trgovanjem kriptovalutama. Trendovi približavanja kriptovaluta i dionica dovode do sve intenzivnije korelacije između njih koja se očituje u odražavanju kretanje jednog na drugo.

I kriptovalute i dionice imaju svoje prednosti i nedostatke za investitore i trgovce. Kriptovalute omogućuju veći prinos i stalni pristup tržištu dok dionice omogućuju veći osjećaj sigurnosti, regulatorni nadzor, potencijalne dividende i uspostavljenu prisutnost na financijskim tržištima.

5. Metode upravljanja rizicima

Metode upravljanja rizikom na tržištu kriptovaluta se odnose na prepoznavanje, procjenu i određivanje prioriteta rizika povezanih s trgovanjem te provedbu strategija za ublažavanje i minimiziranje rizika. Uključuje više tehnika koje su usmjerene očuvanju dobiti i smanjivanje izloženosti potencijalnim gubitcima.

5.1. Diversifikacija portfelja

KuCoin (2024) navodi diversifikaciju portfelja ključnom strategijom upravljanja rizikom na tržištu kriptovaluta. Uključuje investiranje u više kriptovaluta kako ulagač ne bi ovisio o samo jednoj kriptovaluti.

Jedan od pristupa diversifikacije je ulaganje u kriptovalute koje se razlikuju po svojoj funkciji. Primjerice kriptovaluta Ripple je za funkciju imala olakšati novčane transakcije financijskih institucija poput banaka, a Ethereum služi kao temelj za DeFi protokole i tehnologiju pametnih ugovora. Oni imaju svoje alternative i konkurente i ovom strategijom bi se izbjeglo ulaganje u kriptovalute iste funkcije jer bi se s gašenjem funkcije održala veća stabilnost portfelja.

Sljedeći pristup diversifikaciji je ulaganje u različite sektore. Sve više industrija otkriva i uključuje se u tržište kriptovaluta. Popularni sektori koji su uključeni u kriptovalute su industrija videoigara, industrija umjetne inteligencije, bankarski sektor i sektor decentraliziranih plaćanja. Raspoređivanjem portfelja na razne sektore bi se smanjila ovisnost o jednom sektoru što je cilj strategije diversifikacije.

Treći pristup diversifikacije raspodjela portfelja na kriptovalute različite tržišne kapitalizacije. Kriptovalute veće tržišne kapitalizacije su stabilnije, ali obično donose manje prinose. Kriptovalute s nižom tržišnom kapitalizacijom imaju veći potencijal rasta.

Diversifikacija olakšava dugoročnim ulagačima smanjenje rizika i povećanje potencijalnih povrata njihovih portfelja. Omogućuje profitiranje ulagača od strane općeg širenja tržišta.

5.2. Tehnička i fundamentalna analiza

Sljedeća bitna komponenta upravljanja rizikom kod ulaganja u kriptovalute je tehnička analiza. Promatranje povijesnih podataka o cijenama, obrazaca i indikatora može pružiti uvid u potencijalne rizike i nagrade trgovanja. Trakx (2024) navodi tehničku analizu neophodanim

segmentom donošenja odluke o trgovanju. Analiziranjem povijesnih podataka o cijenama, uzoraka grafikona i obujma trgovanja nastoji se prepoznati trend te time predvidjeti kretanje cijene i odrediti optimalan ulaz i izlaz. Iako tehnička analiza nikada nije alat koji sa sigurnošću predviđa budućnost kretanja na tržištu, ona nudi sustavan okvir procjene uvjeta na tržištu i doprinosi upravljanju rizikom na dinamičnom i često nestabilnom tržištu kriptovaluta.

Za razliku od tehničke analize koja je usmjerena na povijesne podatke i trendove tržišta, fundamentalna analiza ispituje elemente koji pokreću cijene primjerice tehnologija, regulatorni razvoj i usvajanje. Uključuju ocjenjivanje slučajeva upotrebe, projektnog tima te konkurentsku poziciju na tržištu te na temelju tih ocjena procjenjuju potencijale određenog projekta. Fundamentalnom analizom se daje uvid u makroekonomske čimbenike i geopolitičke događaje koji utječu na kretanje cijena a ne mogu se pročitati u tehničkoj analizi. Uključivanjem i fundamentalne analize uz tehničku analizu se daje širi okvir za prepoznavanje prilika za ulaganje.

5.3. Praćenje i prilagodba investicijske strategije

Zbog dinamičnosti i volatilnosti tržišta važno je prilagoditi investicijske strategiju te minimizirati izloženost riziku. Investicijska strategija stvara okvir za donošenje odluka i pomaže ulagačima izbjeći donošenje odluka vođenih emocijama. Uključuje kontinuirano praćenje i povremeno rebalansiranje portfelja kako bi se uskladio s tržišnim uvjetima i ciljevima ulaganja.

Kriptomat (2024) navodi da je sljedeća, izvorno strategija tradicionalnog ulaganja na burzi dionica, pronašla svoj put i na tržištu kriptovaluta. Riječ je o strategiji DCA (Dollar Cost Averaging). To je tehnika koja volatilnost i nestabilnost tržišta kriptovaluta može pretvoriti u prednost. Funkcionira na način da se ulagač obvezuje iznos za ulaganje podijeliti i svaki dio uložiti prema redovnim vremenskim intervalima umjesto da iznos za ulaganje uloži odjednom. Ova strategija smanjuje mogućnost rizika ulaganja u lošem trenutku. Pozitivno je što smanjuje emocionalno trgovanje i donošenje impulzivnih odluka koje često mogu biti potaknute kratkoročnim fluktuacijama tržišta. Zbog svoje jednostavnosti olakšava ulazak na tržište novim ulagačima. Ključ uspjeha je u dosljednosti i strpljenju. Napredna DCA strategija zadržava investiranje u redovnim vremenskim intervalima, ali fiksne iznose zamjenjuje varijabilnim iznosima. Napredna verzija strategije uključuje intenzivnije razumijevanje i identificiranje trendova i ciklusa na tržištu.

FasterCapital (2024) navodi HODL kao glavnu dugoročnu strategiju investiranja što je akronim za “Hold on for dear life“. Dugoročna je strategija ulaganja koju obilježava kupnja i dugoročno držanje kriptovaluta bez obzira na kratkoročne promjene cijena. Temeljno uvjerenje teorije je da je dugoročni potencijal kriptovaluta veći od kratkoročnih fluktuacija cijena.

6. Zaključak

Ključno je razumjeti da ulaganje u kriptovalute nosi značajne rizike. Za razliku od tradicionalnih oblika ulaganja kao što su dionice ili obveznice, tržište kriptovaluta vrlo je nestabilno i može doživjeti ekstremne fluktuacije cijena unutar kratkih razdoblja. Nepredvidiva priroda tržišta čini ga inherentno rizičnim, a ulagači moraju biti spremni nositi se s potencijalnim gubicima. Nedostatak regulacije u prostoru kriptovaluta povećava njegovu ukupnu rizičnost. Za razliku od klasične burze, koja je podložna opsežnim propisima i nadzoru, kripto tržište funkcionira uglavnom neregulirano. Osim toga, tehnološke složenosti povezane s kriptovalutama mogu predstavljati izazov za ulagače početnike. Razumijevanje koncepata poput blockchain tehnologije, novčanika i mjenjačnica zahtijeva određenu razinu tehničkog znanja koje ne posjeduje svatko. Nedostatak razumijevanja može rezultirati donošenjem pogrešnih odluka o ulaganju. S druge strane, zagovornici tvrde da ulaganje u kriptovalute može donijeti visoke povrate i ponuditi mogućnosti diverzifikacije za portfelje. Kriptovalute su pokazale izvanredne stope rasta u prošlosti, a Ethereum je izvrstan primjer. Stoga, ako je netko spreman preuzeti rizik, postoji mogućnost zarađivanja značajne zarade. U konačnici, je li ulaganje u kriptovalute mudro ovisi o toleranciji pojedinca na rizik, financijskim ciljevima i razini razumijevanja ove nove klase imovine u nastajanju. Potrebno je provesti temeljito istraživanje. Zaključno, ulaganje u kriptovalute nosi i potencijalne nagrade i značajne rizike. Ne treba zanemariti vrlo nestabilnu prirodu tržišta, nedostatak regulacije i tehnološke složenosti. Dok jedni mogu tvrditi da kriptovalute nude atraktivne prilike za visoke povrate, važno je upozoravati na uključene rizike.

Literatura

1. Caleb & Brown (2024). Why is Crypto so volatile? Understanding market movements. Dostupno na: [Why is Crypto so Volatile? Understanding Market Movements | Caleb & Brown \(calebandbrown.com\)](#) [pristupljeno: 5. lipnja 2024].
2. Bitbuy (2022). Why is cryptocurrency so volatile? Dostupno na: [Why Is Cryptocurrency So Volatile? | Bitbuy.ca](#) [pristupljeno: 5. lipnja 2024].
3. Netokracija (2023). Ako radite s kriptovalutama, trebali biste znati što donosi MiCA – nova regulativa o tržištima kryptoimovine. Dostupno na: [Ako radite s kriptovalutama, trebali biste znati što donosi MiCA - nova regulativa o tržištima kryptoimovine \(netokracija.com\)](#) [pristupljeno: 18. lipnja 2024].
4. LiderMedia (2024). Hrvatska prednjači u regulaciji tržišta kryptoimovine, priprema se teritorij za MiCA-u. Dostupno na: [Hrvatska prednjači u regulaciji tržišta kryptoimovine, priprema se teritorij za MiCA-u \(lidermedia.hr\)](#) [pristupljeno: 15. lipnja 2024].
5. Investopedia (2024). Can crypto be hacked? Dostupno na: [Can Crypto Be Hacked? \(investopedia.com\)](#) [pristupljeno: 7. lipnja 2024].
6. KuCoin (2024). Crypto portfolio diversification: Balancing your risk and reward. Dostupno na: [Crypto Portfolio Diversification: Balancing Your Risk and Reward | KuCoin Learn](#) [pristupljeno: 7. lipnja 2024].
7. Trakx (2024). Risk management in crypto trading: Effective guide for 2024. Dostupno na: [Risk Management In Crypto Trading: Effective Guide For 2024 \(trakx.io\)](#) [pristupljeno: 22. lipnja 2024].
8. Forbes (2024). Advantages and disadvantages of cryptocurrency in 2024. Dostupno na: [Advantages & Disadvantages of Cryptocurrency in 2024 – Forbes Advisor INDIA](#) [pristupljeno: 12. lipnja 2024].
9. PortfoliosLab (2024). Ethereum (ETH-USD). Dostupno na: [Ethereum \(ETH-USD\) - Stock Analysis | PortfoliosLab](#) [pristupljeno: 12. lipnja 2024].
10. Kriptomat (2024). What is DCA: Discover the easiest and most serene way to invest in crypto. Dostupno na: [What is DCA: Discover the Easiest and Most Serene Way to Invest in Crypto - Kriptomat](#) [pristupljeno: 13. lipnja 2024].
11. FasterCapital (2024). Investment strategies in cryptocurrencies. Dostupno na: [Investment Strategies In Cryptocurrencies - FasterCapital](#) [pristupljeno: 5. lipnja 2024]
12. NerdWallet (2024). What is average stock market return? Dostupno na: [What Is the Average Stock Market Return? - NerdWallet](#) [pristupljeno: 20. lipnja 2024].

13. Bitcoin Market Journal (2023). Crypto vs. Stock investing: A head-to-head comparison. Dostupno na: [Crypto vs. Stock Investing: A Head-to-Head Comparison - Bitcoin Market Journal](#) [pristupljeno: 24. lipnja 2024].
14. Bitget (2024). How stocks and crypto are related: Exploring the connection. Dostupno na: [How Stocks and Crypto Are Related: Exploring the Connection \(bitget.com\)](#) [pristupljeno: 23. lipnja 2024].
15. Forbes (2023). What is cryptocurrency? Dostupno na: [What Is Cryptocurrency? – Forbes Advisor](#) [pristupljeno: 6. lipnja 2024].
16. Coinbase (2024). What is cryptocurrency? Dostupno na: [What is cryptocurrency? | Coinbase](#) [pristupljeno: 6. lipnja 2024].
17. Kaspersky (2024). What is cryptocurrency and how does it work? Dostupno na: [What is Cryptocurrency and How Does it Work? \(kaspersky.com\)](#) [pristupljeno: 6. lipnja 2024].
18. Forbes (2024). What is Ethereum? How does it work? Dostupno na: [What Is Ethereum And How Does It Work? – Forbes Advisor](#) [pristupljeno: 19. lipnja 2024].
19. Forbes (2024). What is Litecoin? How does it work? Dostupno na: [What Is Litecoin? How Does It Work? – Forbes Advisor Australia](#) [pristupljeno: 19. lipnja 2024].
20. KPMG (2022). Crypto and digital assets: Regulatory challenges. Dostupno na: [Crypto and digital assets: Regulatory challenges \(kpmg.com\)](#) [pristupljeno: 22. lipnja 2024].
21. World Economic Forum (2024). Cryptocurrency regulations are changing across the globe. Here's what you need to know. Dostupno na: [How are crypto regulations changing around the world? | World Economic Forum \(weforum.org\)](#) [pristupljeno: 20. lipnja 2024].
22. Forbes (2024). What is staking in crypto: How does it work? Dostupno na: [What Is Staking In Crypto? – Forbes Advisor INDIA](#) [pristupljeno: 24. lipnja 2024].
23. Crypto.com (2024). What is volatility in crypto? Dostupno na: [What Is Volatility in Crypto?](#) [pristupljeno: 7. lipnja 2024].

Popis tablica

Tablica 1: Mjesečno kretanje cijene Ethereuma	13
Tablica 2: Usporedba povrata nekoliko kriptovaluta i nekoliko dionica.....	15

Popis slika

Slika 1: Grafički prikaz kretanja cijene Bitcoina.....	7
--	---